

לא מרימים ידיים - שכבת מבטיחים

פעולה מס' 1 בנושא: יש לנו בעיה

רקע

החברה הישראלית חווה בשנים האחרונות שיעור הולך וגובר של מקרי אלימות בקרב בני הנוער. האלימות לא פסחה על תנועת הצופים המהווה חלק משמעותי בחברה הישראלית. פעולה זו באה לשקף לנו כחברי תנועה כיצד באה לידי ביטוי האלימות בתנועת הצופים.

מטרות הפעולה

1. החניך יכיר את העובדה שבתנועת הצופים קיימת אלימות.
1. החניך ייחשף לסוגי האלימות הקיימים בתוך תנועת הצופים.
2. החניך יכיר בנתוני האלימות בתוך תנועת הצופים.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה:	טופי *הכוונה שמשחק הפתיחה יהיה משחק שגור בתנועה אבל בעצם להוכיח שהוא אלים.	10 דקות		
שאלון אישי	כל חניך יקבל שאלון שעליו לענות בצורה אישית. מטרת השאלון היא לבדוק כיצד מגדירים עצמם החניכים: האם הם אלימים? האם הם מעורבים באלימות?	10 דקות	שאלון (נספח א') עטים	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>*חשוב! לפני חלוקת השאלון יש לספר לחניכים שהשאלון הוא מטעם סקר ארצי שנערך, על מנת שהחניכים לא יקשרו בין השאלון להמשך הפעולה.</p> <p>*לאחר שהחניכים מסיימים למלא את השאלון יש לבקש מכל חניך לסכם לעצמו את התוצאה ולמסור למדריכים את השאלון.</p>			
תכנון פרויקט	<p>1. על המדריכים לבחור אירוע שקשור לשכבה (טיול, פסטיבל שבטי, יום צופה וכד'). לשם ההדגמה נניח שהאירוע הקרוב הוא טיול הנהגתי לכיתות ח'.</p> <p>2. המדריכים מציגים בפני החניכים את הטיול הקרב ובא ושעליהם לבחור נושא/תפריט אוכל/ או כל דבר שחשוב להם. 3. את החניכים יש לחלק ל-2 קבוצות. מטרתם היא לשכנע את המדריכים (או כל דמות סמכותית אחרת) שהרעיון של הקבוצה שלהם הוא הכי טוב.</p> <p>4. כל קבוצה מקבלת כמות מוגבלת של ציוד על מנת להכין תעמולה לרעיון שלהם, כמו כן יש לסמן על קיר/לוח איזור מוגבל וקטן שבו צריכות שתי הקבוצות להתחלק לפרסום הרעיון שלהם.</p> <p>5. המטרה בפעילות זו היא ליצור תחרותיות רבה.</p>	30 דקות	בריסטולים טושים גועש נייר עיתון מסקנטייפ	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>6. חשוב להגביל את כמות הציוד ואת מקום הפרסום שניתן ולתת לשתי הקבוצות להתחלק באופן עצמאי.</p> <p>7. ניתן למנות חניך מכל קבוצה שיהיה תצפיתן סמוי, שיעקוב אחר התנהגות הקבוצה:</p> <p>*האם הם כבדו אחד את השני? *האם נגנב ציוד? *האם הייתה פגיעה בשלטים של הקבוצות? *האם היה שימוש באלימות מילולית/פיזית (פירוט)</p>			
סיכום תכנון פרויקט	<p>סיכום חלק זה בא לשקף לחניכים כיצד התנהגו במהלך המשחק; האם שמרו על כל הכללים? האם ידעו להתחלק בצורה שווה והוגנת בציוד ובמקום הפרסום?</p>	15 דקות		
נתוני אלימות בתנועת הצופים	<p>בשלב זה יפרט המדריך על כמות האירועים האלימים שאירעו בתנועה (נספח כללי לתוכנית)</p>	10 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
סיכום ודיון	<p>נקודות לדיון:</p> <p>*יש לנו בעיה? להעלות בפני החניכים את העובדה הברורה שקיימת אלימות בתנועת הצופים.</p> <p>*האלימות מתבטאת בדרכים שונות: מילולית, פיזית, נפשית-בהם נעסוק בפעולה הבאה.</p> <p>*האם הם מסכימים שיש אלימות בתנועה?</p> <p>*כיצד לדעתם אלימות כזאת מתבטאת בהנהגה? בשבט? בקבוצה?</p> <p>*בשלב זה אפשר לבקש מכל החניכים שהעידו על עצמם שהם אלימים בשאלון מתחילת הפעולה להרים את היד. ולאחר מכן לבקש מכל החניכים שחושבים שהמשחק התנהל בצורה אלימה להרים את היד.</p> <p>*המטרה בסכום הפעולה היא להראות לחניכים שהאלימות היא בתוכנו: בתוך הקבוצה ובתוך הדברים הכי פשוטים שאנו עושים.</p> <p>מודעות זה השלב הראשון...</p>	10 דקות		

■ ציוד לפעולה:

שאלון, עטים, בריסטולים, טושים, גואש, נייר עיתון, מסקינטייפ.

שאלון אלימות בקרב בני נוער

נבדק יקר,

לפניך שאלון הבא לבדוק את רמת האלימות בסביבתך וכיצד אתה רואה אותה. השאלון הינו אנונימי ולא יעשה בו כל שימוש מעבר לפעולה זו.

1. האם אתה מגדיר עצמך כאדם אליים?

א.כן.

ב. תלוי .

ג. בהחלט לא.

2.האם היית מעורב בצורה ישירה במקרה של אלימות?

א. כן .

ב. בעל כורחי.

ג. לעולם לא , אני מתרחק מיידית מכל אירוע שכזה.

3.האם היית עד לפעילות אלימה בסביבתך הקרובה?

א.לעיתים תכופות.

ב. לעיתים רחוקות.

ג. אף פעם.

4. האם היית קורבן לאלימות ?

א. מספר פעמים.

ב. לפני הרבה זמן שהייתי יותר קטן.

ג. מעולם לא.

5. האם אי פעם הצקת לחבר/מכר?

א.הרבה פעמים זה חלק מקטע שלנו בחברה.

ב. מדי פעם , אבל רק אם כולם מעורבים.

ג. אף פעם, אני נגד.

6. האם קרה שהציקו לך פעם?

א. כן ועדין מציקים לי.

ב. לפעמים אבל אני חושב שזה בצחוק.

ג. אף פעם.

7.האם יש אנשים בסביבתך שאתה מרגיש מאוים על ידם?

א. כן, יש מספר אנשים כאלה.

ב. יש אולי בן אדם אחד כזה.

ג. אין.אני מרגיש בטוח בסביבתי.

פעולה מס' 2 בנושא: המשגה כללית

■ רקע

השימוש במושג אלימות מחייב בדיקה והבנה להגדרותיו השונות. זאת על מנת שנדע לזהות מתי וכיצד אלימות מתרחשת במטרה למנוע אותה וליצור סביבה בטוחה ומוגנת. פעולה זו תעסוק בהגדרת מונחים בעולם המוגנות.

■ מטרת הפעולה

2. החניך יכיר את ההגדרות למושגים השונים של האלימות.
3. החניך ידע להבדיל בין סוגי האלימות השונים וכיצד לזהותם.
- 4.

■ מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה		7 דקות		
סיור ותצפית	במהלך הפעלה הזו החניכים יוחלקו לזוגות. מטרת ההפעלה היא לחשוף את החניכים בפני			

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	סוגי האלימות השונים דרך תצפית על החניכים בשבט ובסביבתו. 1. כל זוג יקבל זף תצפית (נספח ב') 2. כל זוג יעבור במספר תחנות: א. קבוצות בשבט ב. נקודת תצפית לכביש ג. קיוסק ד. תחנת שירי מורל (ראה נספח ד' הצעות לספרים) ה. תחנת סרט (ראה נספח ג' הצעות לסרטים). 3. המטרה בתצפית החניכים היא לאתר סוגי אלימות המרחשים ולהגדיר את סוגם: אלימות פיזית אלימות מילולית ואלימות נפשית.	35 דקות	1. דף תצפית 2. עטים 3. סרט 4. ספרי ילדים 5. טלוויזיה+וידאו/DVD	*תדריך לגבי חציית כבישים. *על המדריכים לערוך רשימה מסודרת של מיקום התצפיות. *יש לתדרך את החניכים לא להתערב או להפריע למהלך הפעולות עליהם הם מתצפתים. *יש לתאם מראש עם הראשג"דים השונים את הגעת החניכים לתצפת.
	*ניתן להוסיף תחנות נוספות			
עיבוד התצפית	בשלב זה יש לחלק את החניכים לחמש קבוצות כאשר כל קבוצה מתמקדת בתחנה אחת. על הקבוצה להכין סיכום קצר המתאר את הממצאים לפי התצפיות שנעשו ולנסח הגדרות לסוגי האלימות.	15 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
סיכום ודיון	<p>* הצגת הסיכום על ידי נציגי הקבוצות השונות.</p> <p>* הצגת ההגדרות שניתנו לסוגי האלימות.</p> <p>* לבקש מכלל הקבוצה להגיע להסכמה על ההגדרות, תוך יצירת דיון בין החניכים (על מהם מסכימים? מה לא נכנס להגדרה ומדוע? וכד')</p> <p>* לאחר הדיון יש להציג בפני החניכים את ההגדרות הרשמיות של המושגים (נספח ג').</p> <p>* דיון כללי:</p> <p>-האם יש הבדל בין אדם שהוא אלים מילולית לאדם שהוא אלים פיזית?</p> <p>-האם הצקה בטיולים בלילה זו אלימות? מדוע?</p> <p>-האם חרם חברתי נחשב מעשה אלים?</p>	20 דקות		

■ ציוד לפעולה

דף תצפית, עטים, סרט, ספרי ילדים, טלוויזיה, DVD.
* מומלץ להביא לפעולה סיפורים של מקרי אלימות שקרו בביה"ס של החניכים ובעיר.

נספח - הגדרות וקישורים לסרטים

אלימות: היא שימוש בכוח, בין אם פיזי, פסיכולוגי או אחר תוך כדי פגיעה או כוונה לפגוע בבע"ח, בני אדם, צומח או חפץ דומם כלשהו. בעבר השימוש באלימות היה מקובל הרבה יותר והיה מבוצע עבור מטרות ענישה חינוך, שחרור לחצים, הבעת רגשות, יישוב סכסוכים וחילוקי דעות, שעשוע.

הלגיטימיות החברתית של אלימות תלויה בהקשר בו מתבצעת האלימות. בעוד שברוב המקרים, השימוש באלימות נתפס כשלילי וכעבירה על הנורמות החברתיות ולרוב גם על החוק, הרי שבמקרים מסוימים נתפסת האלימות כלגיטימית, בעיקר כאשר מדובר בהגנה עצמית או במי שהוסמך לכך על ידי המדינה.

שירי מורל: (השירים נלקחו מאתרי אינטרנט של התנועה ומאתרים פרטיים של השבטים, הם מהווים מדגם ובהם כל כוונה להעליב או לפגוע בתנועה כל שהיא או שבט כלשהו).

1. לפנות את השבילים
כי אנחנו מגיעים
צועדים חזק
מי שלא יברח
זה על אחריותו
בטעות נדרוס אותו.

2. אני שחור בנשמה יאללה בית הכרם מלחמה אלך איתך עד סוף ימיי בית הכרם אהבת חיי..
אני שחור בנשמה יאללה בית הכרם מלחמה אנחנו לא מפחדים והשחורים משוגעים
אני פנתר שחור בנשמה יאללה בית הכרם מלחמה מלחמה מלחמה.

3. כל העולם כולו
שונא את שבט אלעד
שונא את שבט אלעד
שונא את שבט אלעד
כל העולם כולו
שונא את שבט אלעד
ורק אני אוהב 😊
והעיקר והעיקר..

לא לפחד לא לפחד כלל (שישרפו כל אוהדי בית"ר)

4. מי שלא בשבט עידן מניאק, מניאק, מי שלא בשבט עידן - מניאק לא נחמד

5. כל העולם כולו, בני המושבים, בני המושבים, בני המושבים...

כל העולם כולו, בני המושבים, בני המושבים!!!

והעיקר והעיקר-השומר הצעיר הם בלאי

והעיקר והעיקר-השומר הצעיר הם בלאי

6. כל העולם כולו בני המושבים, בני המושבים, בני המושבים

כל העולם כולו בני המושבים, בני המושבים...

והעיקר, והעיקר - הצופים הם, הצופים הם בלאי

והעיקר, ובעיקר - הצופים הם בלאי!!!

סרטים

http://www.youtube.com/watch?v=T-qiHeQx_p אלימות בסרטים מצוירים

<http://www.youtube.com/watch?v=2kwdyy-qL00&feature=related> אלימות במגרש הכדור רגל

פעולה מס' 3 בנושא לחץ חברתי ותחרותיות

רקע

בחברה בכלל ובתנועת הצופים בפרט אנו נתונים להשפעה רבה מצד הסובבים אותנו. כמו כן אנחנו חיים בעולם תחרותי והישגי. לחץ חברתי ותחרותיות הן שתי תופעות הנמצאות באופן בולט בפעילות היום יומית שלנו בצופים. פעולה זו באה להדגים כיצד תופעות אליו משפיעות על התנהגות אלימה בקרב החניכים.

מטרות הפעולה

5. החניך יבין ויחווה את השפעת לחץ חברתי בחברה ובקבוצה.
6. החניך יכיר בקשר שבין לחץ חברתי לפעילות אלימה.
7. החניך יעסוק בקשר שבין תחרותיות ואלימות.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	<p>המדריך יבקש מתנדב אמיץ מהקבוצה למשימה. על המדריך להציע חניך שלרוב אינו מתנדב, חניך ביישן ומופנם. המטרה שהמדריך ישכנע את החניך להתנדב בפני כל הקבוצה ויגרום לכל הקבוצה דרך מחיאות כפיים ומורל לגרום לו להסכים. המשחק: הפסיכולוג.</p> <p>הסבר: מבין חברי הקבוצה נבחר "פסיכולוג" והוא עוזב את הקבוצה למספר דקות, עד שיקראו לו לשוב. כאשר מוודאים שהפסיכולוג לא יכול לשמוע את השיחה, בוחרים חברי</p>	10 דקות		

נושאים זה"ב (ניהול סיכונים)	עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
			<p>הקבוצה "הפרעה נפשית" שמשותפת לכולם: כל אחד חושב שהוא האדם שלימינו, כולם חושבים שהם דמויות מהתנ"ך, או דמויות מתכניות טלוויזיה או כל התנהגות משותפת אחרת כיד הדמיון הטובה על חברי הקבוצה. לפעמים נבחרת גם התנהגות משותפת או קודי התנהגות מסוימים (לדוגמה, אם חברי הקבוצה משחקים אחד את השני ונאמר פרט לא נכון האדם שעליו הוא נאמר אומר מילה מסוימת ומחליפים מקומות ישיבה).</p> <p>כאשר נקבעה ההפרעה, נשלח מישהו לקרוא לפסיכולוג והוא חוזר לקבוצה. בשלב זה הפסיכולוג "מתחקר" את חברי הקבוצה ומנסה לגלות מהי ההפרעה. המשחק נגמר בניצחון של הפסיכולוג - אם הוא מגלה מהי ההפרעה ובניצחון של הקבוצה - אם הוא מתייאש.</p> <p>*למדריך: משחק זה מהווה הדגמה לחניכים כיצד בעזרת לחץ חברתי אנחנו גורמים לאנשים לעשות דברים שהם לא רוצים.</p>	
	דפים עטים קיסמים	15 דקות	בינגו- כל חניך יקבל דף המחולק ל-9 ריבועים (נספח ד') וקיסם. המשחק מתנהל כמו בינגו כאשר המדריך מקריא רשימה של מעשים. כל חניך עשה פעם את המעשה שמדריך הקריא מסמן חור בדף. המנצח הוא החניך שיש לו הכי הרבה חורים בדף. (מצורפת רשימה)	גבולות

עושים זה"ב (ניהול סיכונים)	עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
			<p>*למדריך: המטרה בפעילות זו היא להדגים שלכל אחד יש גבולות ועם זאת יש דברים שאנחנו עושים למרות שהם לא חוקיים/ נורמטיביים/מוסריים. השאלה היא למה?</p>	
		25 דקות	<p>מחלקים את הקבוצה לשתיים (או יותר תלוי בגודל הקבוצה) החוק היחידי במשחק זה הוא שכולם חייבים להשתתף על מנת לזכות בנקודות. מספיק שחניך אחד לא משתתף והקבוצה שלו מפסידה נקודות. הקבוצה הראשונה שמסיימת בזמן מנצחת. המשימות: *להסתדר בשורה לפי הגובה. *להסתדר בטור בישיבה לפי הא-ב של שמות החניכים. *לקפוץ 20 פעמים על רגל אחת. *לעשות שרשת בגדים. *לעשות 5 שכיבות סמיכה. (ניתן להוסיף או להוריד מהרשימה הכוונה שיהיו משימות שכולם יסכימו לעשות ומשימות שלא כולם יסכימו על מנת ליצור לחץ חברתי על חברי הקבוצה שלא מבצעים את המשימות). מדריך:יש ליצור אווירה תחרותית (לעודד, לערוך רישום של הניקוד).</p>	לחץ קבוצתי ותחרותיות

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>* מומלץ לשים לב ואף לתעד את התגובות של חברי הקבוצה כלפי החניכים שמבצעים יותר לאט או מסרבים להשתתף. המטרה בפעילות זו היא להדגים כיצד אווירה תחרותית מובילה ללחץ חברתי על הקבוצה ואף להתנהגות אלימה (קללות, דחיפות, הצקות למי שלא משתתף)</p>			
לחץ ואלימות	<p>מחניים/ סנייק אנושי/ כדורגל : (או כל משחק ספורטיבי אחר שאהובה על הקבוצה)</p> <p>מחלקים את החניכים לשתי קבוצות. כל קבוצה מקבלת צבע ("האדומים מול הכחולים").</p> <p>1. כל קבוצה מקבלת אמצעים לקישוט (גואש, קרפים, בריסטולים וכד')</p> <p>למדריך:</p> <p>המטרה במשחק זה היא להראות לחניכים כיצד משחק ספורטיבי בין שתי קבוצות הופך לתחרות אלימה.</p> <p>חשוב להכניס את הקבוצות לאווירה של משחק..לתת להם זמן להתארגן לעודד אותם לעשות מורל וכד'.</p> <p>*אפשר להוסיף למשחק שופט וראות כיצד הם מתייחסים להחלטותיו.</p>	25 דקות	כדור	

עושים זה"ב (ניהול סיכונים)	עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
			<p>*משחק פתיחה- למה אנחנו מרגישים צורך לעודד מישהו להשתתף כשהוא לא רוצה?</p> <p>האם זה מתוך רצון כנה שכל החברים שלנו בקבוצה ישתתפו?</p> <p>האם המבוכה של חבר לקבוצה מצחיקה אותנו?</p> <p>האם זה כיף לגלות כמה כוח יש לנו כקבוצה?</p> <p>*גבולות (ביגו)-</p> <p>למה אנחנו עושים דברים שאנחנו לא אמורים?</p> <p>האם הידיעה שעוד אנשים מתנהגים כמונו מקלה? ("כולם מסתכלים בהודעות של אחרים...")</p> <p>האם חוסר כבוד לפרטיות של מישהו זה אלימות?</p> <p>*לחץ קבוצתי ותחרותיות ולחץ ואלימות- למה היה לכולם חשוב לנצח? לנצח באיזה מחיר? (בנקודה זו ניתן להתייחס לתחרותיות בצופים באופן כללי: טקסים, מחנה קיץ וכד')</p> <p>-בשלב זה ניתן להציג בפני החניכים את התנהגותם במהלך המשחק.</p> <p>כללי:</p> <p>*האם הפעלת לחץ חברתי היא התנהגות אלימה?</p> <p>*מתי לחץ חברתי יכול להיות חיובי/ אם בכלל?</p>	<p>דיון וסיכום</p>

■ ציוד לפעולה

דפים, עטים, קיסמים, כדור.

הצצתי בהודעות של חבר/ה ללא ידיעתו.	שתתי אלכוהול אף על פי שאני מתחת לגיל המותר.
לקחתי עיתון של שכן שהיה מונח ליד בדלת כי הוא לא היה באיזור.	שיקרתי להורים שלי.
שיקרתי לחבר טוב.	לא החזרתי כסף לחבר מפני שהוא שכח והיה מדובר בסכום זעום.

העתקתי במבחן.	הברזתי משיעור.
גנבתי.	שיקרתי למדריך לגבי הסיבה שבגללה לא באתי בחאקי.
לקחתי עיתון של שכן שהיה מונח ליד בדלת כי הוא לא היה באיזור.	לא החזרתי כסף לחבר מפני שהוא שכח והיה מדובר בסכום זעום.

גנבתי.	שתתי אלכוהול אף על פי שאני מתחת לגיל המותר.
לקחתי עיתון של שכן שהיה מונח ליד בדלת כי הוא לא היה באיזור.	שיקרתי למדריך לגבי הסיבה שבגללה לא באתי בחאקי.
שיקרתי לחבר טוב.	העתקתי במבחן.

הברזתי משיעור.	שיקרתי לחבר טוב.
שיקרתי למדריך לגבי הסיבה שבגללה לא באתי בחאקי.	שתתי אלכוהול אף על פי שאני מתחת לגיל המותר.
הצצתי בהודעות של חבר/ה ללא ידיעתו.	לקחתי עיתון של שכן שהיה מונח ליד בדלת כי הוא לא היה באיזור.

פעולה מס' 4 בנושא : מסורת ופרגון

רקע

מסורת היא ערכי התרבות המועברים מדור לדור: מנהגים, טקסים, דעות ואמונות שעוברים מדור לדור בקבוצה או בחברה מסוימת. לרוב המסורת מהווה למעשה את הבסיס להגדרה של הקבוצה, הן כלפי חוץ והן כלפי פנים.

ישנן מסורות שהשתמרו מאות ואלפי שנים וישנן מסורות ששונו במהלך השנים או שחדלו להתקיים מסיבות שונות (למשל: ביפן נהגו לקשור את רגלי הנשים כדי שאלו יישארו קטנות ועדינות. קשירת כפות הרגליים הייתה כרוכה בכאבים רבים ולכן הופסקה לפני כמאה שנים).

גם בתנועת הצופים קיימות מסורות רבות שלחלקן אנו לא שמים לב אפילו ביום יום. חשוב שנדע מה הן המסורות הנהוגות בשבט שלנו ובתנועה ונלמד להכיר אותן ואת מהותן.

מטרות הפעולה

1. החניך יכיר את המושג מסורות.
2. החניך ידע להבחין מתי מסורת הופכת לא נחוצה או פוגעת.
3. החניך יבין את הקשר בין מסורת ופרגון.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	לבקש מנציג הקבוצה שרוצה להעביר משחק פתיחה. המשחק צריך להיות משחק שהם עברו הכי הרבה פעמים במהלך השנים שלהם בצופים.	7 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
המושג מסורת	מסורת/הרגל. תולים בקצה אחד של החדר שלט מסורת ובקצה השני שלט הרגל. מבקשים מהקבוצה לעמוד במרכז החדר. המדריך מקריא התנהגות מסוימת וכל אחד צריך להחליט האם זו מסורת או הרגל וללכת לצד המתאים. *בסוף המשחק נותנים לחניך אחד להקריא את ההגדרה של מסורת (מומלץ לכתוב את ההגדרה על בריסטול ולתלות בחדר להמשך הפעולה).	15 דקות		
איזה מסורות ולמה?	רביעיות מסורות: כל חניך מקבל 12 כרטיסיות ריקות ביד המחולקות לשלושה צבעים שונים. כל צבע מסמל תחום אחר: אישי, משפחתי וצופים. החניכים רושמים בכל כרטיסיה מסורת אחת שאהובה עליהם. מסורת שהם רוצים לשנות, מסורת שהם לא יודעים למה היא התחילה ומסורת שהם רוצים שלא תהייה בכלל. המשחק מתנהל כמשחק רביעיות רגיל רק שהפעם החניכים מסתובבים בחדר וצריכים לנסות להחליף ביניהם כמה שיותר מסורות. הראשון שמצליח להחליף את כל המסורות מנצח. סיכום חלק זה: *לבקש מחניך אחד להציג את המסורות שיש לו בסוף המשחק. למה הוא בחר במסורת הזו? איזה מסורת הוא הסכים לוותר עליה בתמורה? האם היו מסורות זהות?	25 דקות	*בריסטולים בשלושה צבעים שונים. *הכנת כרטיסיות עטים *ניר עיתון *טוש	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
מסורות בצופים	<p>בשלב זה מבקשים מהחניכים להקריא את המסורות הרשימות להם בכרטיסיות הקשורות לצופים ורושמים הכל על לוח/ דף גדול. לאחר מכם עוברים על המסורות הרשומות ביחד עם כל החניכים ובודקים האם אנחנו יודעים למה יש את המסורת? מה טוב בה? האם היא עדיין נחוצה ולבסוף מחליטים אם אנחנו רוצים לשמר את המסורת.</p>	15 דקות		
פרגון	<p>מחלקים את החניכים לקבוצות של 4 חניכים בקבוצה. מבקשים מהחניכים לשבת במעגל כאשר כל פעם חניך אחר יושב עם הגב לקבוצה. החניך שעם הגב לקבוצה מקבל דף ועט וכל שאר הקבוצה צריכה להגיז מהם הדברים החיוביים כלפי אותו חניך. (תכונות טובות, דברים שהם אוהבים בו וכד').</p> <p>כל פעם חניך אחר מחזיק את הדף וצריך לרשום את כל מה שאומרים עליו.</p> <p>*למדריך:</p> <p>חשוב לשים לב שבאמת נאמרים רק דברים טובים, מומלץ להסתובב בין הקבוצות ושגם המדריכים יגיזו דברים טובים.</p> <p>סיכום חלק זה:</p> <p>*האם אי פעם עברתם פעילות דומה בצופים?</p> <p>*איך הייתה הרגשה לרשום על עצמך רק דברים טובים?</p> <p>*למה לפי דעתכם זה לא קורה הרבה?</p> <p>*למה קשה לנו לפרגן אחד לשני?</p> <p>*האם יש פרגון בצופים?</p>	15 דקות	דפים עטים	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
פרגון ומסורת בצופים	השנה החניכים עומדים בפני תהליך ההבטחה והפיכתם לשכבה. בקשו מהחניכים לספר איזה טקסי הבטחה הם מכירים? איזו מסורת יש בשבט? האם הם מצפים לעבור את הטקס המסורתי? האם הטקס הוא הרגל או מסורת (בהתאם להגדרה). *ניתן לצרף סיפורים שהמדריכים מכירים מטקסי הבטחה בתנועה. *בשלב זה יש לפתח דיון על הקשר בין פרגון למסורת- האם יש פרגון בשבט שלנו? האם יש פרגון בתנועה? האם טקסי ההבטחה המסורתיים בשבט שלנו מהווים ביטוי של פרגון לשכבת ח' שעוברת הבטחה?	15 דקות	*סיפורים על טקסי הבטחה משפילים בתנועה.	
סיכום ודיון	נקודות לדיון: *חשוב לדעת מה הסיבה שאנחנו עושים דברים. *לדעת להיות ביקורתיים ולבחון מסורות. *חשוב לשמר מסורות על מנת לשמר את התרבות והערכים שלנו. *לפרגן לא עולה כסף....	10 דקות		

■ ציוד לפעולה

בריסטולים ב-3 צבעים, כרטיסיות, עטים, נייר עיתון, טושים, סיפורים על טקסי הבטחה משפילים בתנועה

נספח פעולה 4 - מסורת / הרגל

- ללכת עם חאקי לצופים
- להיפגש עם החבריה בגלידה לפני פעולה
- ללכת לארוחת שישי אצל סבא וסבתא
- לשיר את המנון השבט באירועים שבטיים
- לשיר את המנון המדינה
- להוציא חולצה לכל טיול וכל סמינר בצופים
- לתלות שלטי פרסום באותם מקומות בעיר
- ללכת לצופים
- יום ספורט במחנה קיץ
- לעבור תהליך הבטחה
- לעשות תחרויות מורל במסדרים שבטיים/הנהגתיים
- לדבר בטלפון הסלולארי
- לשלוח SMS

הגדרה:

מסורת היא ערכי התרבות המועברים מדור לדור: מנהגים, טקסים, דעות, ואמונות שעוברים מדור לדור בקבוצה או בחברה מסוימת. לרוב המסורת מהווה למעשה את הבסיס להגדרה של הקבוצה, הן כלפי חוץ והן כלפי פנים. (ויקיפדיה)

נספח כרטיסיות -

אישי

מסורת שאני רוצה שהיה כאלו	מסורת שאני לא יודע אמה הגיולה	מסורת אהובה	מסורת שאני רוצה לשנות
------------------------------	----------------------------------	-------------	--------------------------

■ משפחתי

מסורת שאני לא רוצה שגיהיה בכלל	מסורת שאני לא יודע אמה הגמילה	מסורת אהובה	מסורת שאני רוצה לשנות
-----------------------------------	----------------------------------	-------------	--------------------------

■ צופים

מסורת שאני לא רוצה שגיהיה בכלל	מסורת שאני לא יודע אמה הגמילה	מסורת אהובה	מסורת שאני רוצה לשנות
-----------------------------------	----------------------------------	-------------	--------------------------

פעולה מס' 5 בנושא מסגרת וגבולות

רקע

חוקרים רבים סבורים כי אחת הדרכים העיקריות בהן אנו, כחברה, ממגרים את תופעות האלימות שלנו היא ע"י הצבת חוקים ברורים לגבי השימוש באלימות וההשלכות של השימוש בה. גם במסגרות בהן נמצאים החניכים- בית ספר, משפחה, חוג, צופים- קיימים חוקים ברורים של "עשה ואל תעשה" על מנת שנוכל להתנהל בצורה נעימה ולמנוע עימותים שיכולים להוביל לאלימות.

מטרות הפעולה

1. החניך יתמודד עם דילמות מוסריות בנושא אלימות בסביבתו הפרטית ובחברה בכלל.
2. החניך יגדיר לעצמו את הגבולות האישיות שלו.
3. החניך יעסוק במסגרות השונות שבחיינו ובגבולות שבתוכן.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	כל החניכים מחוברים בעזרת חבל ומבקשים מהם לעבור לצד השני של החדר. לאחר שעברו לצד השני מבקשים מהם לעשות את אותה פעולה כשכעת הם מחוברים בגומי ובפעם השלישית מבקשים מהם לעבור ביחד מבלי שהם מחוברים בכלל.	7 דקות	חבל גומי	*יש לשים לב שהחניכים לא קושרים עצמם לחבל אלא רק אווזים בו על מנת למנוע נפילה של חניך.
דילמות מוסריות	"סוגר שטחים": ההפעלה מבוססת על משחק המחשב סוגר שטחים שהמטרה בו היא שכל שחקן יצבור לעצמו כמה שיותר שטח.	25 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>1. החניכים מחולקים לקבוצות קטנות של עד 15 משתתפים בכל קבוצה.</p> <p>2. מסמנים בחדר/במגרש שטח מגודר בצורת ריבוע (ניתן לתחם עם בזנ"טים וחבלים).</p> <p>3. כל שחקן מקבל חתיכת חבל (אורך החבל צריך להיות שווה ומדוד) איתו הם מתחילים את המשחק.</p> <p>3. חוקי המשחק:</p> <p>א. כל שחקן מחבר את החבל שקיבל למסגרת ומשם הוא רשאי להמשיך לחבר חבלים בהם יוכל לזכות אם יענה נכונה לשאלות המדריך. (שאלות טריוויה) בעזרת החבלים יכולים השחקנים להמשיך לצבור שטחים.</p> <p>ג. השחקן שיענה הכי מהר ונכון על השאלה יזכה בחתיכת חבל.</p> <p>ד. כאשר שני שחקנים נפגשים עם החבלים שלהם המדריכים מציגים בפניהם דילמה אותה הם צריכים לפתור על מנת להמשיך במשחק * (מצורף נספח)</p> <p>ה. "תהפוכות" בשלב מסוים במהלך המשחק (כאשר אתם רואים שהמתח יורד/לקראת אמצע המשחק) המדריך צועק "תהפוכות!" וסופר עד 10 בזמן הזה צריכים כל החניכים לצאת מהשטח שלהם ולעבור לשטח של אחד מחברי הקבוצה כאשר אסור להם לחזור לשטח שלהם / להיות שני חניכים בשטח אחד. כעת המשחק ממשיך מנקודה זו.</p> <p>סיכום חלק זה-נקודות לדיון:</p> <p>* לכל אחד יש את הגבול שלו את הקו</p>		*סימון מגרש *חתיכות של חבלים האורך אחיד *דף דילמות (מצורף נספח). *שאלון טריוויה	יש לשים לב - 1. יש לחפות בזנ"טים היטב ולהוריד את החיפוי רק בתום הפעילות. 2. יש לסמן את החבלים בסס"ל.

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>האדום בו הוא עוצר. השאלה היא מה גורם לנו קבוע את הקו האדום? מה גורם לנו לעבור את הקו האדום? (שעמום, סקרנות, "כי כולם עושים את זה..", "ייצר רע...")</p> <p>* מטרת המשחק הייתה לראות מהם הגבולות של כל אחד ואחד.</p>			
מסגרות	<p>1. בשלב זה מבקשים מהחניכים להתיישב בתוך השטחים שלהם.</p> <p>2. מבקשים מהחניכים שיגידו לאיזה מסגרות הם שייכים (ביה"ס, צופים, משפחה, חוג...)</p> <p>2. מתחילים דיון בנוגע למסגרות השונות:</p> <p>* מהי המסגרת הכי מוגבלת?</p> <p>* מדוע יש מגבלות בתוך מסגרת?</p> <p>* האם אנחנו מרגישים יותר בטוחים כשיש מסגרת עם מגבלות?</p>	15 דקות		
סיכום הפעולה: מערך הסכמות	<p>חלק זה של הפעולה מהווה סיכום חלקי של הפעולות שעברנו עד עכשיו. מציגים בפני החניכים את האמנה התנועתית. כל חניך יקבל עותק ויתבקש לבחור את הסעיף שגורם לו להרגיש הכי מוגן, מדוע? (לבקש ממספר חניכים להציג את הדעה שלהם).</p> <p>* למדריך: המטרה היא להכיר להם את מערך ההסכמות לבחון אותו על פי הערכים שלהם, על פי הפעולות שעברו עד כה.</p>	15 דקות	<p>אמנה תנועתית (אם אינה קיימת - אמנה הנהגתית)</p>	

ציוד לפעולה:

חבל, גומי, חבלים, דפים, דף דילמות, שאלון טריוויה, ציוד לחיפוי בזנ"טים,

הערות כלליות למדריך:

*חשוב לזכור שבפתרון דילמה אין תשובה נכונה/לא נכונה, המטרה היא ליצור דיון בין חברי הקבוצה בנושא.

נספח לפעולה 5 - דילמות

אתם נפגשים כל החברה בגן הציבורי בשישי בערב ושוב אין מה לעשות...השעה כבר מאוחרת ואחד החברים מדליק את הטלפון הסלולארי שלו ומחליט להשמיע לכולם את כל הרינגטונים שיש לו. כולם מרוצים וצוחקים, שרים את כל השירים עד שהשכן פותח את החלון ודורש שתהיו בשקט. אתם מחליטים לא להתייחס כי סך הכל זה גן ציבורי וזכותכם להיות בו...בעיה שלו שהוא בחר לגור ליד גן ציבורי. מהטלפון יוצאים שירים שאתם הכי אוהבים עד שפתאום יוצא השכן לכיוון הגינה ודורש בצורה תקיפה שתעזבו את הגן. החברה מתחילים ויכוח עם השכן, מתחילים לצעוק ולהשתולל כי מי הוא שיפריע לכיף שלכם?? מסכימים/ לא מסכימים?

חניך כיתה ט' שנתפס אחראי לכתובת גרפיטי נגד ילד בשכבה קיבל עונש לא לצאת לטיול פסח הטיול האחרון של כיתות ט' כשכבה. האם אתם מסכימים עם ההחלטה?

למדריך:

דוגמא איך החניכים עלולים להחמיר עם עונש של מישהו שלא מהקבוצה שלהם לעומת התגובה שתהייה להם לדילמה מספר 3.

שני חברים מהקבוצה שלכם הלכו מכות במהלך הפעולה והוחלט להשהות אותם מהפעולות בשבט במהלך החודש הקרוב. האם אתם מסכימים עם ההחלטה? האם היא חמורה מדי?

נניח ואתם עובדים בחברה מצליחה והבוס שלכם הוא הכי מגניב בעולם, דואג לעובדים, מפנק אותם וגורם להרגשה נעימה במקום העבודה. תוך חודש מסתבר שהבוס עוזב ומגיע בוס חדש. הבוס החדש מסתבר בכלל לא דומה לבוס הקודם. הוא מרע את תנאי העבודה, לא נחמד וגורם לך לסבול כשאתה מגיע לעבודה. ערב אחד כאשר נשארתי מאוחר במשרד מבקש מתקשר הבוס ומבקש ממך להכניס את הטופס שעבתי עליו למשרדו. בפניך עומדת אפשרות לעשות מעשה קונדס קטן (להעלים לו עט יוקרתי מהשולחן, לזרוק לפח מסמך חשוב שנמצא לידך..). האם תעשה זאת?

למדריך

אחת מהבנות בחבורה שלכן התחילה לצאת עם האקס של מישהי מהבנות. בתגובה הבנות מפיצות שמועה על החברה. משהו קטן.. שיקרי ולא ממש מזיק. האם הייתם פועלים כך המידה ודבר כזה היה נעשה לך?

למדריך:

דוגמא למצב שבו "מגיע" למישהו שיעשו לו דבר כזה בתגובה למה שהוא עשה. חשוב בדוגמא הזו לנשות ולהוביל את החניכים לדמיון לאן זה יכול לגרור? האם הפצת שמועות זה אלימות? למה?

אתם עומדים במסדר השבטי והמרכז נואם כבר רבע שעה בנוגע לנושא כלשהו שממש לא מעניין. מתחיל לשעמם עד שאחד מהקבוצה מתחיל לזרוק אבנים קטנות על קבוצות הבנות ליד. הבנות לא מבינות מאיפה זה מגיע ונכנסות להיסטריה- דבר שממש מצחיק לראות. האם אתה מצטרף למשחק הפגת השעמום?

למדריך:

דוגמא לאלימות משעמום, כי זה מצחיק וממש לא רציני.
אתה עומד בתור לקופה שקונה חלב בשביל אימא שלך ואתה מת כבר לחזור כי היא הוציאה אותך מהבית באמצע משחק בפלייסטשין, פתאום איזה ילד אחד לא ממש קטן ממך מתחיל לעקוף.
אתה :
א.צועק עליו שיעוף אחורה ויעמוד כמו כולם בתור!
ב. לא אומר כלום ונותן לו לעבור.

למדריך:

אתה עובר ברחוב בדרך הביתה ופתאום אתה מבחין בשני ילדים קטנים (כיתה ד) מתחילים ללכת מכות כי אחד הפיל לשני את האופניים.האם אתה מחליט להתערב ולהפסיק או שאתה ממשיך ללכת-כי גם ככה זה מכות בין ילדים וזה בקטנה...

פעולה מס' 6 בנושא חינוך לאופי

רקע

הפעילות בתנועת הצופים מושתתת על תפיסה ערכית שהוגדרה ומוסכמת על כל חברי התנועה. מתוך התפיסה הערכית הזו נמצא לנכון לעשות בערכי יושר, נאמנות, כבוד, אחריות, הגינות, אכפתיות ואזרחות, על מנת לחנך לתרבות של מוגנות בתנועה.

מטרות הפעולה

1. החניך יגדיר את עצמו בהתאם לערכים שהוא מאמין בהם.
2. החניך יבחן האם ההתנהגות שלו תואמת את הערכים שהוא חי על פיהם.
3. החניך יבחן ויבחר את הערכים שלדעתו חשובים על מנת ליצור חברה בטוחה ומוגנת.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	אמבות: יש שלושה שלבים: 1. אמבות. 2. קוף 3. בן אדם. החניכים מסתובבים בחדר ומשחקים "אבן נייר ומספרים" מי שמנצח עובר לשלב הבא עד שהוא הופך לבן אדם. בשלב אמבות צריכים החניכים להסתובב בחדר כאמבות עם ידיים פזורות לכל עבר, בשלב הקופים ללכת כמו קופים ובשלב האחרון לעמוד ולשיר את "שירו של שפשיף" (מה אני אני רק בן אדם..). ככה ממשיך המשחק עד שכולם שרים ביחד...	10 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
מה אני?	<p>כל חניך יקבל רשימת ערכים מתוכם הוא צריך לסמן את עשרת הערכים שהוא הכי מזדהה איתם. לאחר שצמצם את הרשימה על החניך לסדר את הערכים לפי סדר חשיבות מ 1-10 (1 הכי חשוב). בשלב זה ניתן לאפשר לחניכים שמעוניינים לשתף את כל הקבוצה להציג את הרשימה שלהם (נציג או שניים לא יותר). בשלב האחרון יש לבקש מהחניכים לצמצם את הרשימה לחמישה ערכים בלבד שלפי דעתם הכי חשובים. * כעת בקשו מחניכים נוספים להציג את הערכים שהם בחרו, בקשו מהם להסביר מדוע בחרו כך.</p> <p>* האם הרשימות דומות ברובם? אם כן למה? - כל חניך צריך לשמור את הרשימה הסופית אצלו עד סוף הפעולה.</p>	15 דקות	* רשימת ערכים * דפים * עטים	
איך אני מתנהג?	<p>מסדרים בנקודות שונות בחדר חבלים המסודרים בעיגול כאשר בכל עיגול כזה יש פתק עליו רשום: יושר/נאמנות/כבוד/אחריות/הגינות ואכפתיות. גודל כל עיגול צריך להיות מספיק גדול על מנת שיוכלו לעמוד בו עד- 5 אנשים בלבד.</p> <p>המשחק:</p> <p>על החניכים עומדים במרכז החדר. המדריך מקריא סיטואציה מסוימת והחניכים צריכים להחליט איזה ערך ההתנהגות מסמלת ולרוץ כמה שיותר מהר לעיגול המתאים ועמוד בתוכו.</p>	20 דקות	* חבלים * רשימת סיטואציות	

עושים זה"ב (ניהול סיכונים)	עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
			<p>לדוגמא: לעזור לזקנה עם הקניות. הערך:אכפתיות. * כל מי שלא מספיק להיכנס לעיגול נפסל. * למדריך: המטרה בפעילות זו היא להראות להם שהם יודעים יפה מאוד להגדיר את ההתנהגות וזהות ערכים אבל לא תמיד הם מתנהגים בהתאם. יש להניח שעניין המעגלים יהפוך להיות תחרות ובמקום לעזור אחד לשני לעמוד בפנים כולם ביחד ולהיות אכפתיים ונאמנים. הם יעשו הכל כדי לנצח.</p>	
	<p>*דפים *עטים</p>	<p>20 דקות</p>	<p>אחרי שהגדרנו את הערכים החשובים לנו והבנו שיש פער בין מה שאנחנו מאמינים לבין איך שאנחנו מתנהגים נבקש מהחניכים ליצור אמנה תנועתית לתרבות של מוגנות בתנועה- לקחת את הערכים שחונכנו עליהם ולהפוך אותם למעשה. יש לחלק את החניכים לקבוצות קטנות כאשר כל קבוצה מתבקשת לכתוב סעיפים לאמנה לפי הערכים שכל אחד מהם בחר ומאמין בהם (בשלב זה אפשר לבקש מהחניכים להשתמש ברשימה מתחילת הפעולה) המטרה היא להשתמש בערכים שבחרו והגדיר את ההתנהגות המתאימה לכך.</p>	<p>אמנה לתרבות מוגנות</p>

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
סיכום	נקודות לדיון: * חשוב לבחון את הערכים שאנחנו מאמנים בהם. * חשוב לבחון את ההתנהגות שלנו האם היא תואמת את הערכים בהם אנו מאמינים? * מדוע לפעמים אנחנו מתנהגים בניגוד לערכים שלנו? * חשוב להיות מודעים ולקחת אחריות.	15 דקות		

■ ציוד לפעולה:

רשימת ערכים, דפים, עטים, חבלים, רשימת סיטואציות.

פעולה מס' 7

בנושא גישור

רקע

לכל אחד מאיתנו רצונות משלו. רצונות שונים של אנשים יכולים להוביל לקונפליקט ולעימותים. עם קונפליקטים אלו ניתן להתמודד בדרכים רבות ומגוונות. אחת מן הדרכים המאומצות היום על-ידי מערכת המשפט וגורמי חינוך רבים היא הגישור. מטרת הגישור היא להביא לפשרה ולהסכם משותף בין מספר צדדים בדרך של הסכמת כל הצדדים על דרך הפתרון המתאימה להם. בפעולה זו נבדוק איך אנו יכולים ליישם את שיטת הגישור בשבט ובחיינו.

מטרות הפעולה

1. החניך יכיר את הצורך בגורם מתערב על מנת לפתור בעיות.
2. החניך יכיר את המושג גישור וכיצד לפעול על פי מודל הגישור.
3. החניך יתנסה בהשמת המודל.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	"גשר מזהב" (על בסיס שיר הילדים "בנו גשר, בנו גשר, בנו גשר מזהב.. כולם עוברים כולם עוברים ואחרון נשאר..")	5 דקות		
פנטומימה מושגים	מחלקים את החניכים לרביעיות (רצוי דווקא קבוצות של חברים). כל רביעייה בתורה מקבלת פתק ובו רשום מושג, בוחרים נציג אחד שצריך להציג בעזרת פנטומימה בלבד ושאר הקבוצה צריכה לנחש מהו המושג.	15 דקות	רשימת מושגים (נספח 1)	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	<p>הצגת המושג מתבצעת מול כל הקבוצה אבל רק לקבוצה שמציגה מותר לנסות לנחש. הקבוצה שמנחשת כמה שיותר מושגים- מנצחת.</p>			
שוק- למה צריך מגשר?	<p>מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות קטנות. כל קבוצה מקבלת מספר מוצרים בסיסים והמטרה היא להכין את הארוחה הכי מקורית וטעימה. הרעיון שכל קבוצה תקבל מצרכים שהם לא יוכלו לעשות איתם שום דבר מבלי להשתמש בחלק מהמצרכים של הקבוצה השנייה. (לדוגמא: קבוצה א' תקבל לחם, עגבנייה וקופסא של תירס ואילו קבוצה ב' תקבל פותחן, סכין וחומוס) . *לא מספרים לחניכים שהם חייבים לשתף פעולה ולהתחלק בניהם, חשוב שהם יבינו את זה לבד. *לאחר זמן מה מבקשים מהחניכים נציג מכל קבוצה את הנציגים (בלבד) מתדרכים שהם חייבים לשמור על לויאליות לקבוצה שממנה הם באו ולשמור על אינטרס הקבוצה. כמו כן מבקשים מפעיל שיעזור בפעולה ומציגים אותו כמגשר (בשלב זה אין צורך להסביר לחניכים מה זה בדיוק מגשר). תפקיד המגשר הוא להיות ניטרלי ולעזור לשתי הקבוצות להגיע להסכמה בנוגע לחלוקת האוכל. את שני הנציגים שולחים לעשות אותו דבר רק שלהם יש אינטרס ברור לדאוג שהקבוצה שלהם תשיג דברים יותר טובים- בכל מחיר.</p>	25 דק	מוצרים: שוקולד, לחם, בננות, מלפפון, גבינה צהובה, קופסת שימורים ... חד"פים	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	צזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
<p>סיכום חלק זה של הפעולה</p>	<p>בשלב זה ניתן להציג בפני החניכים את נושא הפעולה- גישור.</p> <p>סיכום משחק הפנטומימה:</p> <p>* למרות שחבר טוב שלכם הציג בפניכם היה לכם קשה מאוד להבין אותו.</p> <p>* חשוב להגיד דברים באופן ברור על מנת שהמידע יגיע בצורה נכונה .</p> <p>* בגישור כפי שנדגים מיד יש חשיבות רבה לערוצי תקשורת פתוחים.</p> <p>סיכום משחק השוק:</p> <p>* מה היה הקושי במשחק?</p> <p>* האם יכולת להכין את הארוחה ללא שיתוף פעולה?</p> <p>* מי הקשה על שיתוף הפעולה?</p> <p>* מי הקל על תהליך ההגעה לפשרה בין שתי הקבוצות?</p> <p>* אילו תכונות לדעתכם מאפיינות את המגשר - לפי המשחק?</p> <p>* במה הוא שונה מהתנהגות הנציגים?</p> <p>*** בשלב זה יש לרשום את התכונות שמעלים החניכים ולהוסיף בעצמכם תכונות שמאפיינות את המגשר.</p> <p>מומלץ להוסיף הגדרות למושגים שהוצגו במשחק הפנטומימה!</p>	10 דקות		
<p>מודל גישור- דמקה אנושית</p>	<p>מחלקים את הקבוצה לאחוות קטנות (לא יותר מ12 בקבוצה). לכל קבוצה יש לוח דמקה (ניתן לסמן עם גיר /מסקינטייפ במגרש) משלה.</p> <p>מבקשים נציג מהקבוצה שיהיה המגשר. "המגשר" מקבל דף הוראות שבו כתוב את שלבי הגישור.</p>	20 דקות	<p>* דף הנחיה למגשר (נספח 2)</p> <p>* לוחות דמקה</p>	

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
	מטרת המשחק נשארת כפי שהיא במשחק דמקה רגיל. אך לשחקנים אסור להתקדם על חשבון שחקן אחר - המטרה במשחק היא להעביר את כל השחקנים לצד השני של הלוח מבלי "לאכול" אף שחקן של הקבוצה היריבה. בשלב זה נכנס המגשר לתמונה ותפקידו לעזור לחברי הקבוצות היריבות להגיע להסכמה לגבי דרך התקדמות השחקנים.			
סיכום הפעולה	1. סיכום משחק הדמקה- להסביר שמטרת המשחק הייתה להתנסות בגישור. 2. נקודות לדיון: * האם השלבים עוזרים? * האם נראה לכם שזה יכול לעזור בסיטואציות מסובכות יותר? (בעת מקרי אלימות, התלהמות וכד') * מי יכול להיות מגשר? * האם אתם יכולים להיות מגשרים? * מה נראה לכם השלב הכי חשוב בתהליך הגישור? מה נראה לכם בעייתי בתהליך גישור? למדריך: מומלץ לבקש מחניכים לתת דוגמאות מחיי היום-יום שלהם למצבים בהם גישור עזר/לא עזר ומדוע?	20 דק'		

■ ציוד לפעולה:

רשימת מושגים, שוקולד, לחם, בננות, מלפפון, גבינה צהובה, קופסת שימורים, חד"פים, דף הנחייה למגשר, לוחות דמקה.

נספח 1 - מושגים בגישור והגדרתם

1. **מחלוקת**- אי הסכמה של אנשים על נושא מסוים.
2. **הסכם**- החלטה משותפת בין אנשים בנושא מסוים.
3. **פשרה**- הסכם שנעשה מתוך ויתור.
4. **ניטרלי**- מי שלא נוקט עמדה בנושא מסוים.
5. **מתווך**- מי שרוצה לפשר בין אנשים מסוכסכים.
6. **דו שיח**- חילופי דברים בין אנשים המבוססים על הקשבה.
7. **כפייה**- כשמכריחים מישהו לעשות משהו שהוא לא רוצה.
8. **פתרון**- הסבר או פירוש לבעיה.
9. **שותפות**- פעולה שאנשים מחליטים לעשות ביחד.
10. **דיון**- החלפת דעות ומחשבות על מנת להגיע לתוצאה.
11. **גישור**- שיטה אלטרנטיבית ליישוב סכסוכים, שבה גורם נייטרלי מסייע לצדדים לסכסוך להשיג הסכם, בעניין שבו לצדדים יש אינטרס משותף יחד עם חילוקי דעות.

נספח 2 - דף למגשר

בהתקיים תנאים אלו ניתן להתחיל בהליך הגישור: הגישור מתאפיין בפשטות ההליך, ובראייה הרחבה של האינטרסים של הצדדים, במקום ראייה צרה של סכסוך המובא להכרעה בלבד. המגשר מנסה להביא להסדר בצורה פעילה, בהסכמת הצדדים, ואין לו סמכות לכפות פתרון.

■ הליך הגישור, כהליך, מתאפיין במאפיינים אלו:

- ניטרליות של המגשר. ניטרליות, להבדיל מאובייקטיביות, הינה העדר מוחלט של עמדה בקשר לנושא מסוים, כאשר אובייקטיביות היא קבלת עמדה שאינה מושפעת מאחת מעמדות הצדדים.
- סודיות המידע המתגלה במהלך הגישור.
- הצדדים משתתפים בהליך מרצונם.
- הצדדים מגיעים בעצמם אל הפתרון, וזה אינו נכפה עליהם על ידי המגשר.

■ שלבי הגישור:

1. **הבהרת האינטרסים של הצדדים.** (של שחקן צריך להכריז מה האינטרס שלו, לדוגמא : "ברצוני להמשיך למשבצת מולי")
2. **המרת נקודת הראייה הסובייקטיבית של כל צד בערכים אובייקטיביים.** (הצגת האינטרסים של שני הצדדים בצורה שתהיה ברורה ולא אמצויונלית, הסתכלות על רצונות הצדדים בצורה אובייקטיבית- לדוגמא להציג את רצון השחקנים להתקדם למשבצת הקרובה לא כדי למנוע מ"דני" להתקדם כי אם בשביל לעזור לקבוצה שלו להצליח במשחק).
3. **הצגה בפני הצדדים של מגוון פתרונות אפשריים** (דוגמאות למגשר: א. להחליף ברצון את מיקום השחקנים. ב. להסכים שהפעם השחקן של הקבוצה השחורה יעבור לן שהוא רוצה ובפעם הבאה השחקן של הקבוצה הלבנה יעבור. ..וכדומה כאן יש מקום ליצירתיות שלכם!!)
4. **הבהרה של התוצאות האפשריות של כל פתרון מוצע** (מה יקרה אם נחליט להמשיך בלי הגבלה של השחקנים?- התנגשויות. מה יקרה אם נחליט באופציה ב'? יתכן שבפעם הבאה שהלבן ישתמש בזכותו להחליט לאן עליו להגיע זה יהיה שווה יותר אסטרטגית- האם אתם עדין מוכנים??)
5. **עידון והתאמה של כל נושאי המשנה העולים במהלך הגישור** (במידה ועולים נושאים הקשורים להמשך המשחק/סכסוכים בין הקבוצות- יש לפשר בניהם ולנסות להתמודד איתם).
6. **תרגום הפתרון לכלל טיטת הסכם** (בכל פעם שהוחלט על דרך בפעולה מסוימת יש לנסח כך שתהיה מוסכמת על כלל הקבוצה . לדוגמא: הוחלט שכאשר אחת משתי הקבוצות מגיעות עם שחקן אחד לפחות לצד השני הם רשאים לבחור חוק חדש למשחק.
7. **מתן צורה רשמית להסכם.** (על מנת החוקים של המשחק יהיו ברורים וידועים יש לרשום אותם בצורה ברורה ובולטת על דף/בריסטול גדול).

פעולה מס' 8 בנושא של מי האחריות הזו?

רקע

במהלך החודש האחרון עברנו פעולות שונות על מנת להכיר בבעיית האלימות בתנועת הצופים ולהבין מאין היא נובעת. כעת נשאלת השאלה של מי האחריות לטפל בבעיה? האם הבעיה של הממשלה? של ההורים? של ראשי התנועה? האם אני יכול לשנות?

מטרות הפעולה

1. החניך יגדיר לעצמו מי הם הגורמים המשפיעים בחייו.
2. החניך יבחן של מי האחריות על אלימות בני הנוער.
3. החניך יכיר ביכולתו להשפיע ולשנות וייקח על עצמו אחריות.

מהלך הפעולה

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
משחק פתיחה	אנדרלמוסיה: כל חניך מקבל פתק בו יש פעולה שעליו לעשות. יש חניך שיקבל את הפעולה ההפוכה. לדוגמא: "עליך לכבות את האור" וחניך אחר יקבל "עליך להדליק את האור" (מצורפת רשימת פעולות)	10 דקות		
למי יש כוח השפעה?	יושבים במעגל והמדריך מבקש מכל חניך (או כל מי שרוצה) שיספר מי האדם שהכי השפיע עליו ומדוע? במהלך הסבב המדריך רושם על הלוח את האנשים שהחניכים ציינו כמשפיעים ביותר (אבא, אמא, מורה, מדריך חבר וכו...)	15 דקות		

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים	עושים זה"ב (ניהול סיכונים)
של מי האחריות?	בשלב זה לאחר שהוגדרו הדמיות המשפיעות מחלקים את הקבוצה לאחוות קטנות ונותנים להם כתבות הקשורות למקרי אלימות שונים. כל אחווה צריכה להחליט מי האשם בתקרית ומי האחראי למניעתו. בסוף הזמן שהוקצב נציג מכל קבוצה יציג את המקרה שתואר בכתבה ואת המסקנות של האחוה. *ניתן לתת מקום לדיון קצר בכל הצגת כתבה: האם כולם מסכימים? האם יש עוד אחראים למעשה?	25 דקות	*אוסף כתבות *נייר עיתון *טוש	
מה אני יכול לעשות	סביר להניח שחלק מהחניכים יגידו שהדמות שהכי השפיעה עליהם קשורה לתנועת הצופים (מדריך, מרכז וכד') מכאן ניתן לקשר לשאר הקבוצה שאם אנחנו יודעים שיש לנו כוח השפעה - האם אנחנו צריכים להשתמש בו? האם זו האחריות שלנו כתנועת נוער? האם שבט הצופים בעירך צריך לקחת אחריות על מיגור האלימות בכלל הקהילה? אילו הם שאלות שיש לשאול את החניכים במטרה להגיע להסכמה כללית האם לדעתם כקבוצה / שבט הם צריכים לקחת אחריות ולעשות מעשה? או שכל מה שהם עברו בחודש האחרון רלוונטי למסגרת הצופים כשלוברים חאקי זהו?	15 דקות		

נושאים זה"ב (ניהול סיכונים)	עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
		50 דקות	<p>בשלב זה בתקווה שהחניכים הבינו שהאחריות היא גם שלהם הרעיון הוא לצאת עם תוצר של עשייה אמיתית מכל המערך. מומלץ כבר בפעולה הזאת להראות לחניכים רצינות בעניין. לתאם עם מרכז השבת פרויקט שכבת ח' בנושא, לתאם תאריך, תקציב.</p> <p>חשוב לבוא מוכנים עם תשתית טובה שהחניכים ירגישו שיש מי שיעזור להם לקחת אחריות.</p> <p>תהליך מומלץ לבחירת פרויקט:</p> <p>א.מה הבעיה הכי דחופה בקהילה שלנו?</p> <p>ב. באיזה תחום אנחנו יכולים וצריכים להתעסק?</p> <p>ג.איזה אמצעים יש לנו?</p> <p>ד. האם ניתן לשתף גורמים נוספים (עירייה, תנועות נוער נוספות..)</p>	עשייה!

■ ציוד לפעולה:

אוסף כתבות, נייר עיתון, טושים.

סימטיות שכתב

